

SZERKESZTOI IRODA:

Belkőzpütea 21. szám. (Postapénzt) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DIJA:

Vidékre postán, vagy helyben házhoz hordva

Egész évre 16 frt. Negyedévre 4 frt.
Félévre 8 frt. Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindnap, kivéve a vasár- és ünnepeket követő napokon.

Kéziratok nem adatnak vissza.

A kulizsák mögül.

(Budapest, 1887. januárban.)

Fel van itt fordulva minden. A pártok arczata nem változott, de belső forrongás észlelhető, mint az Océánon, mikor közelget a vihar s a felszínen fodorodik a hab. A legnagyobb zúgás a kormánypártban van; s e zúgás a legnagyobb viszhangot Bácsban adja.

Bizonyos, hogy Szápáry megy. Ki jön helyébe — senki sem tudja. Egyelőre Tisza veszi át ezt a tárczát is. Ő mindent elbíró — a galandféreg feje — mint Ugron mondta, mely mindig kinő az ország testszervezetének megrontására. Ám, ez még nem volna baj a kormánpra nézve. A nagyobbik az, hogy Bácsben meguntak az állandó deficitet, az örökös póthitelt, az ország elégedetlenségét — mert mindezt veszélyes faktoroknak tartják az esetleges háború alkalmára.

Idáig jutott Magyarország — immár Bácsben kezdik érdekeit védelmezni. — Mondják, hogy ott Széll Kálmánt öhajják pénzügyminiszternek — sőt a Tisza további fenntartását egyenesen ahhoz a feltételhez köthették, hogy a kormányt a romlott levegőt igyekezzék Szélllel kireperálni. — Bácsben ugyanis arra gondolnak, hogy Széll erős ember, mivel ellent tudott a császnak a bosnyák okkupáció alkalmával állani. Ilyen erős ember majd Tiszának is ellenáll a virementok és póthitelek alkalmával. Így hiszik Bácsben. Már most azt mondják: ha Széll be megy a kabinetbe, maradhat Tisza, ha nem: nem.

Megindult tehát a nyomozás Széll irányában. Széll biztosítékot kért, hogy minisztersége után ismét elfoglalhassa igazgatói állását az Escompt. banknál. Erre Tisza vadászni kezdett egy férfú után, a ki hajlandó a bankigazgatóság székére ülni addig, míg Széll miniszter lesz. Szápáry gróf hajlandó volt e sajtóságot tojászkodásra vállalkozni. Ám a banknál azt felelték, hogy Széll nekik jó volt, mert ő nem, mint bukott miniszter hagyta oda a bársony-széket, hanem mint emelkedőben levő államférfi; de a deficités és lejárt Szápáry gróf nekik nem kell. Ekkor gróf Bánffy Béla nyilatkozott hajlandónak a bankigazgatóság ideiglenes elvállalására. Ezt is alázattal megköszönte a bank. Szóval: nem akarának nyögés a vége.

Ily helyzet mellett a mamelukok kezdenek szabadabban lélegzelni. Prileszky, mikor egy miniszter sínies jelen, telve van ellenzéki hangulattal. Már pedig Prileszky a képviselőház csigája — a csapjái olyan érzékenyek, hogy az angolbank mérlege annál nem különb.

Jellemző az a türelem, mellyel a kormánypárt az Ugron beszédét fogadta. Ilyen nyersen még soha senki nem jellemezte azt a korruptzionális hálózatot, mely a mai kormányzásnak lét-feltétele. A többség megdöbbenve hallgatta Ugront s leverten távozott a szűri padsorokból.

Immár veszni indult még a védelem érzéke is. A bajt beismerte, a társadalomra akarják hárítani. Ám vezetni, szervezni a társadalmat; irányt adni annak; vezetni, eszméket dobni a forumra, s az alkotásokat hozni létre: ize az a várakozás, mit a társadalom kormányhoz köt. Miben tett eléget a kormány a várakozásnak? Talán a kiállításban, ezen óriási szédelésben? — Soha hazugság oly sokba nem került, mint a budapesti országos kiállítás. Ne feledjük, hogy a fiakerköltség 80,000 frt — katalógusra is 85,000 frtot költöttek. Hát még arra, hogy a francziák itt mulattak s egyéb emléket a czigányzenénél és csárdásnál haza vinni nem tudtak!

Politikai hírek.

A képviselőház zárszámadási bizottsága mártörtek délután Prileszky Tádé elnöklete alatt ülést tartott, melyen a nyugdíjak czimel felmerült s Cselkó Ignác előadó által részletezett 237,073 frt 47 és fél krnyi tulajdonságok kérdéséről élénk vitára nyújtott alkalmat. Konstataciókat a tárgyalás folyamán, hogy a szabályozási nyugdíjazási eljárásról eltérőleg engedélyezett nyugdíjotb-

letek évről-évre átlag mintegy 35,000 frt nyi megterheléssel súlyosodnak az állampénztára. Ferenczy, Botlik és Molnár, tekintettel az állam súlyos pénzügyi helyzetére, felvetették azt a kérdést, nem volna-e indokolt ez alkalomból oly értelmű képviselőházi határozatot provokálni, mely szorint a kormány utasított, hogy a törvényre tekintettel a szabályozásról magasabb összegekben kegyelmi, uton engedélyezendő nyugdíjazásokat lehetőleg mellőzze. Hasonló értelemben nyilatkoztak Prileszky elnök és Mihályi biz. tag is, mire a bizottság egy hangulag elfogadta Abonyi Emil biz. jegyző ily értelemben szövegezett határozati javaslatát. Ezután a igazságügyi tárcza zárszámadásairól dr. Amos Ede előadó által tett jelentés tárgyalatán, a fölmentés megadását határozták el.

Hadikészületek. A „Novosti” minden czáfolat dacára fentartja hírét, hogy Ausztria-Magyarország hadi készülődése megdönthetetlen tény. Az orosz hadügyminiszterumnak is el kell rendelni a hadikészülődést s megfelelő rendszabályokat kell fogadtatnia a nyugati határon. Katkov lapja a hármas császár-szövetség ellen kel ki s a következőket mondja: „Ki vonta valaha kétségbe, hogy a hármas császár szövetség mellett nekünk két ellenségünk volna? Az orosz diplomácia, írja a lap, maga Ausztria-Magyarország által lón felvilágosítva tévedésről.”

Francia készülődések. A Nordd. Allg. Ztg. közlése szerint francia fakereskedők Zabernben, Romansweilerben és Breuschthalban nagymennyiségű deszkát és egyéb faanyagot vásárolnak, mely anyagok a francia kormány által rendeltettek meg és állítólag a német határ mentén katonai deszkasátorok építésére szolgálnak. Romansweilerből vasuton öt kocsiakomány Nancyba és négy kocsiakomány Verdunba már el is ment és további rakodásra még több kocsi is rendeltetett. Rosheimből, a felső Rajná, szintén történnek szállítások. Mindezekből kétségbevonhatatlan, hogy Franciaország határon nagyobb számban von össze csapatokat, mint amennyit a határbeli várakban és helyőrségekben elszállásolhat.

A képviselőházról.

Budapest, jan. 21.

— Ugron Gábor új diadala. —

A képviselőház mai ülése egyike volt, nem csak a jelenleg folyó vita legkiemelkedőbb mozzanatainak, hanem eseményét képezi ez újabb parlamentáris életünknek is. Az ülés főszónoka pártunk kitűnősége Ugron Gábor volt; a kin-k epochális jelentőségű beszéde másfél órán keresztül állandóan lekötve tartotta a képviselőház osztatlan figyelmét.

Ugron beszéde egyike a legszebben kidolgozott s a legnatasosabb szóközi műveknek. A szóoklat nagy ereje, mellyel Ugron rendelkezik, az a nemes bév és lángoló szenvedély, mely minden felszólalását jellemzi, fokozott mértékben jelentkezett mai beszéde alatt, s az egész házat a szó teljes értelmében felvillanyozta. Az elragadtatás különösen az ellenzéki oldalon mutatkozott. Ugy a mérsékelt, mint a függetlenségi párt tagjai a legteljesebb odaadással csüngtek a szónok minden szaván, s bámulták azt a rendkívüli szóközi erőt és izzó szenvedélyt, mellyel nagy beszédét elmondotta. Ugron mai beszédével egyikét aratta a legszebb szóközi sikereknek, melyek a magyar parlamentben az alkotmányos élet újabb korszakában előfordultak.

Beszédében (melyet alább egész terjedelmében vesznék olvasóink) kiterjeszkedett a kormány egész politikájára. Nem csak a szóoklat hatalmával, az ékes kifejezések egész gazdagságával, hanem az érvek nagy készletével világította meg a kormány rendszertelen és kapkodó politikáját, — hanem a pártatlan bíró élelátásával mutatott reá a Tisza kormány összes bűneire, mulasztásaira, s arra a határtalan és gyásos korruptzióra, mely e kormány 10 éves működése alatt a magyar közéletben elharapódott. Ugron kritikája kiméletlenül ugyan, de igazságosan sajította és ítélte el azt a politikai rendszert, melynek a nemzet csak átkait ismeri, de előnyeiben még nem részesülhetett.

Beszédének minden kiemelkedőbb mozzanatát zajos tetszésnyilvánításokkal kísérte a ház ellenzéki része, míg a kormánypártot szemmel láthatólag megdöbbeneték Ugron heves ugyan, de igazságos támadásai. Beszédét mindvégig oly erőteljes és frappans előadással mondotta el, hogy a

ház figyelmé pillanatokra sem lankadt el. Midőn beszédét elvégezte, olyan falrengető éljenzés és taps zudult fel az ellenzéki pad-sorokban, a minő a magyar képviselőházban a legittkább jelenségek közé tartozik. Ugron diadala teljes volt.

Előtte *Fenyecsy* Ferencz, utána pedig *Szennecz* Emil és *Petrieh* Ferencz tartottak rövidebb beszédet, ezek azonban már nem voltak képek a ház figyelmét tartósabban lekötni.

Az ülés végén Ugron Gáborzajos óvációkban részesült. Mai epochális beszéde kétségkívül még sokáig és élénken foglalkoztatni fogja a politikai köröket és a közvéleményt.

Ugron Gábor beszéde.

(Tartotta a képviselőház jan. 21-iki ülésén.)

T. ház! (Halljuk! Halljuk!) Eddig a költségvetések, melyeket a jelenlegi kormány beterjesztett, fűszerezve voltak hypokrisissal; a mostani fűszerezve van ezenkívül minisiteri krisissal. (Derűtlenség a szélső baloldalon. Ugy van! a szélső balfelől.) Az eredmény már is látható, mert a míg az eddigi költségvetések hiányaiért és a költségvetés rossziaságáért a hibákat kereszük mi itt az ellenék oldalán, addig most már a túlsó oldalán is megtalálják a hibát a távozó pénzügyminiszter személyében, mert az már a házi erények közé tartozik: öröké a távozában kapni a hibát, nem a megmaradóban. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

A költségvetés bámit beszéljenek is, az állami és a nemzeti munkásságnak elszámolása; a miként dolgoztak az állam gépezetével, a miként vezették munkára a társadalmat, olyan a költségvetés. A kik rossz állami politikát csinálnak, a kik a társadalmat rosszul vezetik, azok egy rossz költségvetést fognak beterjeszteni. (Ugy van! a szélső baloldalon.) A költségvetés egész meztelenségében tárja fel, hogy azon politika, a melyet a kormány és az ő hívei követtek rossz volt, mert évtizedek eredménye után is a költségvetés maga bizonyítja be, hogy rossz politikának csak rossz költségvetése lehet. Közgazdasági élet és a nemzeti munkásság vezetése a kormánynak egyik főfeladata; de hogy azt tehessen, a kormány kell, hogy irányzattal, eszmékkel, elvekkel, birjon, nem lehet, hogy gondolattermékekből, ötletekből éljen. (Ugy van! a szélső balon.)

Államot alkot a népesség, a mely azt lakja; s ha Magyarországnak népesedési mozgalmát tekintjük, azt tapasztaljuk, hogy a míg az abszolút kormányzás ideje alatt Magyarország népessége szaporodott 1,500,000-rel és az alkotmányos era első felében is a népesség 1872-ig szaporodott 500,000-lelkel, azt tapasztaljuk, hogy 1872-től 1882-ig 11,000 lélekkel szaporodott Magyarország népessége. Mit bizonyít ez? Hogy a nemzeti munkásságnak legelső eleme a lakosságnak száma oly megdöbbenően hátramaradt, hogy míg nálunk 11 ezerre tehető a 10 évi szaporítás, addig a szomszéd Lajthán túl 2,300,000-re rugott az, vagyis 210-szer akkora volt, mint Magyarországon; egyenes elhanyagolásra mutat ez ugy a munkás, mint a fegyverviselő kezének és nem hívja-e fel a kormánynak intézkedését a népesedés ezen mozgalmá? Magyarország helyzete az, hogy egyik része, ahol a föld kevésbé jó és termékeny, tulnépes, nem bírja eltartani a maga népét, másik része, amely sokkal termékenyebb, csekély népességgel bír. Vajjon az államférfiunk nem első feladata lett volna-e keresni a tulnépesedés és rossz talaj; a gyér népesség és jó talaj között egy kiegyenlítést és vezetni a népesedési mozgalmat akként, hogy amíg terhetől megszabadítja a kevésbé termékeny vidéket és nem engedi, hogy azok Amerikába vándoroljanak, addig ott, hol a föld termékeny, a munkás kezeket szaporítsa és azáltal a termelést olcsóbbá, és versenyképesebbé tegye. (Helyeslés balfelől.) Hol találhatjuk fel a népesség mozgalmának vezetésében egyetlen gondolatát, egyetlen parányi törekvését ennek a kormánynak? Sehol. Erre nézve sem szóval, sem törekvésekkel nem találkoztunk. (Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.) Fortos még a népességi kiegyenlítés azért, mert azáltal nemcsak közgazdasági kérdéseinket lehet megoldani, hogyha a népességi áramlat önszerűen és ökszerűen vezetettik; de meg lehet előzni azon társadalmi kérdésnek feltűnését is, mely ma egész Európa fájó sebéit képezi. (Ugy van! balfelől.)

Itt van a közgazdálkodásunk másik eleme, maga a nyers termelés, a földművelés, mert Magyarország agriciol állam. Hát azt kérдем, hogy azon politikai helyzetben, mely Magyarországnak osztályrészeül jutott, hogy t. i. nyersterményeivel nyugaton kereskedjék, ipar ezkivételé pedig keletre tőrkedjék, vajjon a kormány azokat a piacokat megtartotta-e a melyekkel a mi földművelésünk a külföldön akkor bírt, mikor a kormánypárt átvette, igen-e vagy nem? szerette-e a mi földművelésünknek és nyersterménye-

inknek újabb piacokat avagy pedig a régióket is elvesztette? Mert bámit mondjanak is önök nem lehet sem a társadalmat, sem az egyszerű földmívelést, sem a nagy földbirtokost hibáztatni azért, hogy rosszul kötött állami szerződések következtében, előre a külföldi piacok elzáratnak és a mi nyerstermelésünk teljesen haszon és eredmény nélkülivé vált. (Ugy van! balfelől.)

Magyarország hivatása nyugat és kelet között nemcsak arra kell, hogy kiterjedjen, hogy mi nyugotnak ideáival és keletnek érzelmével szívünkben az eszméket közvetítsük kelet és nyugot között, hanem arra kell, hogy irányulva legyen és mintegy arra látszunk rendeltetve lenni, hogy a kelet és nyugot közt a forgalmat közvetítsük. Látjuk, hogy Ausztria velünk szemben ily közvetítő kereskedést nagy mértékben üz, de hol vannak azok az államok, a melyekkel szemben mi üzzük e közvetítő kereskedést? Én ha Oszország a maga megbéalt viszonyai között Ázsiának egy részéről Európa nyugatán képes közvetítő kereskedést üzni; nem feladata lett volna-e államférfiainknak e helyzetet felhasználni és a közvetítő kereskedésre Magyarországon kereskedő és ipar világát előkészíteni? (Helyeslés a bal és szélsőbalfelől.) Tettek önök erre lépéseket? Hisz a keleti vasúti csatlakozások ma holnap ki lesznek építve! Tettek önök erre nézve intézkedést? szereztek be adatokat és gondoskodtak-e azon előismeretekről, melyek szükségesek arra, hogy a mi kereskedőink és iparosaink foglalhasák el azon piacokat, melyek Európa számára meg fognak nyitni, és ne mások, de mi rajtukn keresztül foglalják el? Nem tettek önök semmit. Mindazon anyagi erőt, melyet az erre irányzott nagy szellemi tevékenységre kellett volna fordítaniok, önök egyszerűen az állami méntelepek fejlesztésére fordították. (Ugy van! Derűtlenség a szélső baloldalon.) Mert sokkal fontosabbnak tartják önök aprólékosággban elveszni és szemmel látható és kézzel fogható kicsinyiségek után törni, mint nagy eredményeket hozó ideákat követni. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

Egy kormánynak az volna feladata, hogy kormányzata ideje alatt igyekezzék Magyarországnak magyar jellegű nemcsak fenntartani, hanem ezen jellegnek erős ki-nyomatot is adai az állam szervezetében és a magyar nemzet erős, jó jellemvonását az állam állandó eleméivé tenni. Miről nevezetes a magyar? Nevezetes vitéségről! És vajjon a magyar katonai erények a magyar állam szervezetében érvényesülhetnek-e, fejleszteni-e, hogy azok az államnak alkotó eleméivé tétessenek és eképen a magyar vitéség, mint főjellemvonás az állam homlokára legyen felírva? Megtetten-e kötelességét e tekintetben a kormány? Hozott-e erre nézve intéstitúciókat? Nem; hiszen a hadiszolgálatból a magyar ma is ép úgy el van szorítva és idegenítve, mint volt ezeltől. Egyetlen magyar katonatiszti akadémia létrehozására sem volt, képes ezen kormány 12 évi kormányzata alatt (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.)

Itt van Magyarországnak ellenállási képessége, melyet nemzetünk évszázadokon keresztül önkormányzati institúcióiban szervezett, vajjon kifejezésre jutott-e ezen ellenállási képesség a mi állami institúcióinkban? Meghozta az országgyűlés a törvényeket, a miniszterek rendelkezéseket adnak ki, van-e valaki, ki azok végrehajtását ellenőrzi. Most az állam szervezetéből minden ellenállás, mint rebellis ki van törölve; meg van semmisítve, az ellenőrzés pedig a minimumra van redukálva, hogy a kormány annál szabadabb kézzel dolgozhasson. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Vajjon az a férfiaság, mely a magyar nemzetnek jellemvonását képezi, jellemvonása-e a mi politikánknak? Az az őszinte nyíltság, mely minden magyar embert jellemmez, s a mit az idegenek is elismertek rólnak, a mi politikánknak jellemvonásává tétetett-e? Éppen az ellenkező történt: alakoskodás, rejtgetés, (Ugy van! a szélsőbalon) ámitás és képmutatás, (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon) férfiaság helyett szolgaiság az, a mi a magyar állam politikájának homlokára van felírva. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.)

A kormánynak feladata lett volna Magyarországot bensőleg consolidálni, hogy annál erősebb legyen idebent és erős lévén bent, erős legyen ugy a Lajthán-túl, mint a külfölddel szemben. És milyen a mi benső consolidatiónk? Semmi. Pedig egy kormányférfi 12 évi vezetése alatt elégséges idő lett volna arra, hogy consolidált viszonyok teremtesse. Mit tapasztalunk? Azt, hogy ha a rendes folyó ügyeken kívül az állami közigazgatás bármely terén, mint pl. töltések készítésénél, vízszabályozásnál vagy más egyéb teendőknél, árvíz vagy más szerencsétlenség alkalmával a kormány azonai beisméri, hogy az adminisztráció nem képes feladatait teljesíteni, és kormánybiztosok után kell nyulni és ezeket kell kiküldeni, akár töltéseket kell csinálni, akár pedig a kolerával szemben kell erőleys-rendszabályokat érvényesíteni. (Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.) Oly tény, mint a csángók letelepítése, melyet az egész nem-

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belkőzp-utca 33. szám.

HIRDETESI DIJAK

Egy ☐ centimetryni tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilttéri czikkek

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

zet óhajtott és örömmel fogadott, már nem lehetett a rendes adminisztráció keretere bízni, hanem ide is kormánybiztosokat kellett küüvezni.

Mit vallanak be önök ezzel? Azt, hogy az önök adminisztrációja képtelen más funkciót, mint a folyó ügyek ledarálását elvégezni. Vajjon a megpróbáltás idején is elégségesek lesznek-e a folyó ügyek? (Ugy van! balfelől.) Ez nem mutat t. ház, consolidált állapotokra. Hiszen consolidált belső állapotnak csak nem lehet azt nevezni, a mely a nemzet osztatlan elismerésében részesült s ez a magyar államvasutak hálózatának megalkotása, és már is a kormány kebelében az egyik miniszter, oly rendszabályokat kezd fél-g-meddig emlegetni, hogy Magyarország államvasúti vonalait el kell adni. (Ugy van! a szélsőbalon.) A belső szinylődésnek, az anyagi tönkrejutottságnak és a consolidatíó teljes hiányának nem lehet erősebb képét a külföld elé rajzolni, mint ha bevalljuk azt, hogy az imént létrejött conceptió nem vagyunk képesek kezünk között megtartani, hanem azt felakadjuk áldozni. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Panaszkodnak, hogy nem lehet rendezettebb belső viszonyokat teremteni, mert nem rendelkezik a kormány emberekkel. (Igaz! balfelől.) Vajjon az állam kormányának nem a lett volna első feladata, hogy magának szakembereket képeztesse ki, hogy a tehetségeket kifejleszse, és azokat egymásközt versenyre bocsássa és a szerint, amint a tehetségek képessétségüknek jelét adják, használja fel azokat. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Hisz az adminisztratíó élére a legutóbbi időkben is olyanokat neveztek ki, a kikkel szemben mindenki méltán kérdezte: hogy jutott hát ehhez? (Halljuk! Halljuk!) A ki Magyarország honvédelmére sokat tart és arra súlyt helyez, méltán kérdezheti, hogy Gromon Dzsó t. barátom mikor foglalkozott a harcozi vésdőr fejlesztésével, a katonai ügyekkel és mely diadalmas esztája volt, a melyet akként végezt, hogy azért ezt kellett neki jutalmul adni. (Élénk derűtlenség.)

Nem képeztünk szakférfiakat. És mi a következménye ennek? Az, hogy ezen előrelátás hiányát a nemzet, az állam drágán fizeti meg. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Az első közgazdasági kiegyezésmél Ausztria példáján láthatta a kormány, hogy minden hátrányt azért kellett elszenvednünk, mert az osztrákok, kik alkudozó társaink, sokkal több előrelátással és belátással tárgyalják az ügyeket, mint azok a szakférfiak, kiket Magyarország állított sorompóban. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Eljött a második közgazdasági kiegyezés ideje. Vajjon a miniszterelnök urnak állanak-e rendelkezésére tíz év múlva képzett szakérők? Állanak-e oly szakérők rendelkezésére, kik az osztrák szakférfiakkal szemben felvehetik a keztyűt, és a félrevezetés veszélyétől megörzik a t. miniszter urat, a vámkérdésekben korántsem oly erős, mint a taktikában. (Tetszés a szélsőbalon.) Drágán fizeti meg, t. ház, Magyarország azt, hogy a kormány a belső consolidatiónak elemeiről, a szakképzett közegekről nem gondoskodott.

Magasztos államférfi feladat lett volna az is, hogy Magyarország önállósága szélesbítésék s hogy Magyarországon parlamentje több jogot nyerjen, és Magyarország Ausztriával szemben mint kisbelle, függetlenségbe jőjjön s vajjon a kormány e téren a nemzet jogait szaporította-e? Nem azt tartotta államférfi feladatának, hogy a jogok szaporittassanak, hanem, a nemzet megvélt jogait is csak arra használta fel, hogy azok feloldozása által fennállását a vörös székekben biztosítsa. Hiszen most a megromlott anyagi helyzet, a rossz állami költségvetés közepette ki tagadhatja azt, hogy Magyarország Ausztriával szemben sokkal gyengébb, mint volt 10 évvel ezelőtt; és ki tagadhatja azt, hogy az anyagilag tönkre jutott Magyarország nemcsak pénzügyeiben és anyagi életében fogja a veszteségeket viselni, hanem önöknek botlása és rossz kormányzása miatt; ha nem tudják az állami ügyeket rendezni, az állami önállóságnak elkobzásával is kell, hogy megfizesse; (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon) mert legyünk meggyőződve, t. ház, arról, hogy mihelyt a magyar alkotmányosság eredmények helyett csak felsüléseket fog felmutatni, akkor azon reakción szolgáltatták ki Magyarországot, mely 1867-ben félrevonult, de mely ma is áll és hatalmas voltát bebizonyította, mikor a miniszterelnök urat a múlt nyáron vezető utakra kényszerítette. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.)

Szükség volt és van mindig, hogy a nemzeti munka, melynek a költségvetés csak elszámolása s az állami tevékenység háborítatlanul és nyugodtan, bizonyos biztonságban folyjon. Ezen nyugodtságot és biztonságot nemcsak az által szerethetjük meg, hogy belső orvítamadások és belső ellenségek ellen megvédelmezzük, de avval is, hogy, ha az államnak és az államban élő társadalomnak meg van a külfölddel szemben is a biztonsága.

Ezen nemzet nagy áldozatokat hozott a hadseregért, mert mindig azt mondták, hogy csak a nagy és erős hadsereggel bíró

szövetséget becsülik meg, és azt hirdették folyton, hogy nem szabad a közös hadseregnek egységét megtörni, mert ha azon egységet megbontjuk, az szövetséges-inkben harez — és védképességünkkel szemben kétélyeket fog felbuzdítani. S mi nem, de önk lekiismeretükkel ezen argumentumokkal oltották el, mikor a közös hadsereg molochjának megbontása a roppant áldozatokat és az anyagiakon kívül még azon előnyt is, a mit egy nemzeti hadsereg, egy állam belső konsolidálására, a nemzeti jelleg fenntartására, adhat áldozatul. És mit értek el vele. Azt, hogy a 12-ik órában megtudtuk, hogy Ausztria és Magyarország szövetséges nélkül áll. (Ugy van! szélsőbaloldali) vagy legalább is a szövetség (Tiszta Kálmán miniszterelnök tagadólaga rázza fejét) mert a miniszterelnök rázza fejét oly határozottan van vonva, mely határozat köz Magyarországra nézve csak csekély értékű; Mindig tudtuk és önk is hirdették, sőt 1867-ben Andrássy Gyula gr. azzal indokolta a kiegyezést elfogadásul, hogy a keleti kérdés megoldásánál Magyarország nem állhat egyedül Oroszország hatalmával szemben. S most midőn a keleti kérdés legforróbban van felszínre s midőn az érdekek, hogy Oroszországtól előnyulással meg kell állítani, épen a politikai aktualitás jellegével bír, akkor meggyőződünk arról, hogy mi nyugaton és mindenütt, hol két nagyhatalom egyszerre megtámadhat bennünket, bírnak ugyan szövetséggel, de ha egy nagy hatalom az orosz, megtámad, nem bírnak szövetséggel és saját erőnkre vagyunk hagyatva. Akkor t. ház, méltán elmondhatom, hogy ez irányban is a kormány politikája nemcsak a nemzet várakozásait nem elégítette ki, hanem felsültséggel vezetett. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldali) Hisz könnyű Németországnak, mert Németország szomszédságában nincsenek államok, melyek könnyen elfoglalhatóak és melyekben idegen állam hatalma nem némi támaszpontokat találhatott volna: de a mi szomszédságunkban olyan államok vannak, a melyeknek elfoglalása egyenlő a mi megtámadásunkkal. Magyarországot sokkal inkább veszélyeztetve látom, ha az oroszok Romániát vagy Bulgáriát, mintha Bukovint vagy Galiciát foglalják el. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Igen mert a Kárpátok nyujtanak nekünk biztos védvonalat, de ha Oroszország fogja körülvenni minden oldalról Magyarországot nem vagyunk képesek a nemzetiségek közé vetett üszköt eloltani s ezenkívül a hatalmas ellenséggel megbarátkozni. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Az állam politikaiassága eszméi elv és iránytalansága közéletünk minden terén nem vezethetett egyébbre, mint ily költségvetéshez, mely ma a ház asztalán mintegy vádlóként fekszik a kormányfő szemében. Hol vannak kezdetül fogva a kormány bűnei és hibái? Hogy nem volt eszmé, elv, érzelme, melyetők valóitak volna és melyet az államba és társadalomba át tudtak volna vinni. Hiszen most midőn ez eszmé, és érzelme hiánya mind meg hozta a maga gyümölcsét, midőn azt látjuk, hogy a társadalom, melynek nem volt irányadva, mely köz nem volt eszmé és gondolat, hogy azt folytonos tevékenységben felhasználja, az önzést állította fel célszélül: önk a társadalom iránytalanságát arra használják, hogyba egy eszmét mások vetnek fel, az eszmét azonnal diszcredálják, ha egy érzelmet mások keltenek fel, azt nevetségessé teszik az elveket pedig felesleges lán-lomnak declarálják; sőt, ha valaki, a ki azokat az ellenzéken vallotta átél, az üresség pártjára és támogatói közé, azonnal jutalmat is kap (Helyeslés a baloldalon)

Hiszen hogy vallának szívesen elveket, midőn azokért csak vértanúságot lehet szenvedni? Kevesen értik az angol költők

azt a mondását, hogy a vértanúsággal gyala édes testvére a győzelem anyjának. Ők elvesztik hitüket a győzelemben és csatlakoznak azokhoz kiknek nincs eszméjük, elvük, mely körül sorakoznának. És én azért mert ürességet kell takarni, oly ózást tesznek ki, melyet úgy hírnak: szabadelvesség! melyek azon elvek, melyeket „szabadnak” neveznek: azt sem tudja senki. Az önk liberalizmusa inkább Liberalitás. (Élénk tetszés a szélső balon.)

Természetes, hogy a kormány, melynek célja, minden áron kormányon maradni, mely a hatalmat semminemű megaztatás után sem adja ki kezéből, hanem használja és felhasználja, nem iparkodik elvi és eszméi magaslata emelkedni. Mert az ilyen államférfiak nem lehetnek meggyőződve, hogy az igen könnyen belelőni fejt a bécsi előszobabajtók szemdőlő fájába. Ott az az államférfi a legkedvesebb, ki semmi kötelezettséget nem vállal, mert az mindent megtehet; Bécsnek pedig ilyenek kellene. A miniszteriumnak pedig olyanok kellene, a kik mindenre képesek legyenek, mert semmire sincsenek kötelezve. (Élénk tetszés a szélsőbalon) Egy nemzet mely nem bír vezető eszmékkel, hogy lelkesedéssel kövesse azon nézetet, képtelen arra, hogy apró szenvedélyeknek adja oda magát: az önzésnek haszonlesésnek adja oda magát. A jobb embri tulajdonságot, ha magasabb eszl nem áll előtte, igen könnyen az önzés legyőzi. Igazán olyan ez, mint a malom forgó köve, hogy ha buza van rá öntve liszté örlő, hogy az az embri nemre használtává válik, ha pedig üresen forog, egymást koptatja és rombolja szét minden haszon nélkül. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Ha tekintjük, hogy az államban mi-ként lehet sikert elérni, arról győződünk meg, hogy nem szakképzettség, nem jellem az, a mivel az állami életben sikert lehet elérni. Hiszen ha valaki szakképzett, az ő végzettségével szemben örökké ott állhat egy másik képzettség, melyre hivatkoztak, hogy végzett földes ur, (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon) és ha karaktere ha szilárdsága volt, ezekből mindig le kellett aludni bizonyos perzentet, mert az embert nem arról ítélik meg: milyen nyakas, milyen macakos, hanem, hogy mennyire engedelmes s mennyire engedi felhasználtatni s mennyire képes mindentelkövetni azon párt szolgálatában, melyre fölésküdt (Zajos helyeslés a bal és szélső baloldalon.) Ezért történik, hogy még magas állásokat is igen desperatus existenciáknak adnak, úgy, hogy akárhányzor megtörtént és megtörténik, hogyba képzett, vagyonnal és némi karakterrel bíró ember keresett pályát magának, az állami életben azt mondták neki: barátom maga várjon, mert még van miből várnia; vannak tönkremente, ezeket kell előbb kielégíteni, úgy, hogy azon ember méltán így kiálthat fel: oh ti boldog tönkremente! Ezer és ezerféle az állás, mely megsemmisültekkel, vagy megsemmisülésnek indultakkal van betöltve. S aztán még felkiáltanak, hogy a társadalom iszapot hord magában. É kemény, de méltatlan szemrehányás önköt illeti, mert önk akarták azt, hogy a társadalom megromlott, a munkásság elvesztette ingerét és ha valahol, itt áll azon geologiai igazság, hogy legtöbb iszapot hord magában a Tiszta. (Zajos éljenzés és taps a szélső baloldalon.) Nyugtalanosság a jobboldalon.

A közoktatásiügyi miniszter meggettette a nevelési rendszerünkben azon változtatásokat, melyek szükségesek arra, hogy a magyar nemzet győngyösei már az iskolában kiirtassanak, de vajon meggettette-e a kormány, hogy az államéletben a magyar nemzet győngyösei suttassanak? Nem. Ellenkezőleg; épen e győngyöskéket használta fel a maga érdekében. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Fényűzés, czim-rangkórság, ünneplés-szeretet! Mit tettek önk a czim, rangkórság kiirtására? Önk osztják a rangot, a czimet. Hiszen önk a nemzetnek majdnem minden funkcióját, a hűség mezébe, uniformisba bujtatták! És, hogy a dinom, dánomnak vége-hossza ne legyen: a miniszterelnök ur után minden hű bolond siet magának jubileumi ünnepet rendeztetni. (Zajos derűtség a szélső baloldalon. Nyugtalanosság a jobb oldalon.) Vajon azon sok nagyzás, hűség és a sok tönkrement existencia nincs e szoros összefüggésben egymással: Az egyik pazarol, a másik tönkre teszi magát, mert nagyságos címéhez akar méltó lenni (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Azoknak a fényűzés, amelyet rangjuk és állásuknál fogva mint a lipótrend, vagy a vaskorona-rend lovagjai, kötelezőnek ismerni nem viszi e magával a vidék egész társadalmát olyan fényűzésbe és költségekbe, a mely a társadalomra nézve tökéletesen felesleges és kártékony (Élénk helyeslés a szélső balon.)

Álljanak elő azután önk (Halljuk! Halljuk!) akik a hűség és a nagyváróság ördögait szétbocsájtottak ez országban, s azután ostorozzák a társadalmat, hogy az a bűnös, és nem azok a bűnösök, akik címért, rangért, keresztért vásárolták meg maguknak a támogatást. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

Hát, t. ház, én csak arról győződök meg, hogy az az üresség az elveken és eszmékben és az a medősség az irányzatban, ez a tétozás és ingadozás nem egyéb, mint egy tiszta politikai nihilizmus (Mozgás jobb felől) mely csak a nihilistáknak válik előnyér, és csak azoknak támogatására méltó és azokra is kezd számítani. (Derűtség jobb felől) Mert nemcsak az a nihilista, t. ház a kinek nincs semmije, és azért minden semmivé akar tenni; hanem az a nihilista, kinek az állam és a társadalom mindent a kezébe adott s a kinek kezében ez a minden válik semmivé. (Élénk helyeslés és tetszés a szélső baloldalon.)

Mi a mentességük menderre? Előállanak onnan a tulajdonlók a t. képviselő urak és azt mondják: hiszen mi mind itt vagyunk, megvagyunk mindnyájan, úgy vagyunk, a mint voltunk. Mintha épen a záptojások mondanák azt. (Élénk derűtség a szélsőbaloldalon. Mozgás a jobb oldalon) hogy ime mi mind megvagyunk, consolidálva vagyunk. (Élénk tetszés a szélsőbaloldalon.) Hogy nem kell ki belőlünk a csibe? Kösözögyek meg önk, hogy nem kel ki belőlünk a kétfejű sas? (Hosszan tartó derűtség és tetszés a bal és szélsőbaloldalon.) Pedig a tojást az anyja azért veszi tollai alá, hogy abban egy új élet keletkezzék, egy új és tökéletesebb élet, a mely széttöri a maga héját; széttöri azért, mert tökéletesebb, mert már lába van, hogy járjon és szárnya van, hogy felemelkedjék. De önknek nem arra kellene a lábuk, hogy járjanak, mert félnek, hogy lesz miél elmenni; (Derűtség a szélsőbalon.) nem kellene szárnyuk, melyekkel föl lehetne emelkedniük, mert már elég magára oszthat fel. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Hanem igen is azt mondják Önk, hogy ne keressük a bűnös, ne keressük a hibást; elég, hogy itt van a baj. Nagyon szép önkötől, legalább elismerik, hogy megvan a baj. De hát az a baj magától jött ide? Azt senki sem követte el? És a ki követte, azt mi ne keressük! (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) Vagy a kinek kötelező lett volna a bajt megelőzni, azt mi ne ostorozzuk? Hiszen nem azért állt a nemzet kormányokat a maga élére, nem azért ruházta fel őket hatalmának minden attributumával, hogy a veszélyt felidézze és el ne hárítsák. (Ugy van: a szélsőbaloldalon.)

Mivel mi a bűnös, keressük, előállanak önk és azt mondják, hogy legyen a bűnös a pénzügyminiszter, de ne merjen senki bántani a miniszterelnököt. (Élénk derűtség és tetszés a szélsőbalon.)

Azonban t. ház, én azt látom, hogy a jelenlegi kormányzás aeráj. és a miniszterelnök ur személye között szoros összefüggés van. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) A miniszterelnök ur fővonásai rá vannak sütvé erre az aerára. A miniszterelnök ur, a ki oly bámulatos szónoki képesség, hogy mindég csodáltozást keltett fel, ha tollat vesz a kezébe, nem tud construálni. Csoda-e, hogy ez az aera nem tudott constituálni? Mert az az államférfi, a ki nem tud egy mondatot organisálni, az bizonyára nem tud egy állami organismust megteremteni. (Élénk tetszés a bal és szélsőbalon. Derűtség jobb felől.)

És azt tapasztaltam, hogy a miniszterelnök ur a mily ügyes a hangulat keletkezésében, ép oly annyira ügyetlen mihelyt az eszmék, az elvek terére kell lépni. És a mint látam, hogy a miniszterelnök ur mindig csak apró cseprő tárgyakra, csak a folyó ügyeknek máról holnapra való vitelében keresi a menedéket és minden tehetőségét arra fordítja, hogy erősítse a pártorganisationt, azt híven, hogy csak az által tarthatja fenn magát, úgy ezen kormányzati aerát is az jellemzi, hogy az országot elhanyagolta, de a kormánypárt állását meg erősítette és a helyzet, hogy a kormánypárt elveket követelt volna és a helyzet, hogy a nemzet igényelt, a nemzeti közérdeket kigéltette volna, csínált kedvező haugulatot. Ha nem hasonlítana a miniszterelnök ur és aerája egymáshoz, azért mégis a felelősség legnagyobb része a miniszterelnök urat kell hogy terhelje. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Nemcsak azért, mert mindenható volt, hanem azért, mert a cabinet folyton változott, talán az egy közoktatásiügyi miniszter ur kivételével ma a cabinetben nincsenek azok, a kik kezdetben ott ültek folyton változtak a cabinet tagjai, és azért a feje megmaradt és ha orvosolni akarjuk a bajt, mely a nemzeti organismusba beállott, akkor el kell azon padokról a miniszterelnök urat távolítani; (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) mert az emberi organismus sem lesz addig egészséges, míg a galandféreg feje bele szakad, hisz mindig megújul. (Élénk helyeslés, derűtség és tetszés a szélsőbaloldalon.) Most a kormánypárt az érzett szükségben micsoda mentő gondolatot áll elő? A conversioja mi azt jelenti, hogy újabb adósságot csinálnak, olyan formán, hogy a közönség ne vegye észre, hogy most Magyarország kölcsönt vesz. Meg a koplalási rendszer, melyet, ha jömlékezem a miniszterelnök ur mondot ki. Hát e téren is a miniszterelnök ur meg van előzve, nem mondot újat.

A francia rémuralom idejében, midőn nagy szükségét szenvedett az állam a nagy Santerre nem volt miniszterelnök nem is jubilált, de mérszoros volt (Derűtség.) — ez a nagy Santerre azt mondta: Franciaország meg van mentve, csak minden polgár tartsa kötelességének hetenként két napon kenyér helyett krumplit enni, és akassza fel kutyáját. A miniszterelnök ur nem kívánja, hogy a kutyát felakasszák, mert igen jól tudja, hogy a kutya nem védelmezi meg a hazát, de legjobb védelmezője a személynek. (Élénk helyeslés és derűtség a szélsőbaloldalon) Na fíledjé, hogy ez a kormány, a mely nem elvek, nem eszméért vitte harcba hivat, ez a kormány rendszer nem is élhetne meg azon eszmé nélkül, a mely így fejezhető ki: adni, újból adni és mindig adni! (Helyeslés és derűtség a szélsőbaloldalon.) Legyenek meggyőződve, hogy a kormánypártok is, mint a menaszériák akkor érekesek a mikor etetik. (Élénk derűtség)

és helyeslés a szélsőbaloldalon. Mozgás a jobboldalon) A heggyek sakáljai, a parasztoroszlánjai azért oly szelidek a produkció alatt, mert tudják, hogy következő fog az óra és pillanat, mikor egymásnak öket eteti fogják. (Derűtség és helyeslés a szélsőbaloldalon.) Miből meggyőződünk a etetés, meggyőződünk a szelidség is és azok a állatok, a melyek oly bámulatos produkciókat végeztek mesterük kezében, a legelső alkalommal, ha éhesek széttépik a (Ugy van a szélsőbalon.) Azért a koplalási politika nem vehető itt a házban komolyan (Derűtség a szélsőbalon.) Nem vehető komolyan, mert az annyi volna, mint azokról mondani lá, a melyekkel a t. miniszterelnök ur megteremtette a megtartást magának a hatalmat és ő pedig ezen a szantságra, s erre az önfeloldozásra nem képes. (Egy hang a szélsőbalról: Bárcsa megették volna őt Zajos derűtség balfelől)

T. ház, mit kell tenni? Elég-e az egyszerűen az hogyba a személyek megváltoznak ott? Nem! Szükséges, hogy a rendszer is változzék. (Ugy van! a szélsőbaloldalon) Egyetlen hibás rendszer és egy Elismerem, hogy a jelenlegi közjogi kiegyezési alapon nyugvó rendszerrel lehetne volna más enyhébb eredményekhez eljutni de hogy később, hosszabb idő múlva ugyan ezen eredmények következtek volna be, ar feltétlenül meg vagyok győződve. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) Aki azt akarja, hogy Magyarország az eddig általa-járt uton tovább ne menjen az azt akarja, hogy Magyarország ne csak államilag és regenerálva legyen rendszer és személyeket egyaránt kell vetnie és mellőznie. (Ugy van! a szélsőbalon) mert bár mit mondanak is önk a jelenlegi rendszer mellett Magyarország nem képs s tartományi helyzetében egy állam feladatait és kötségeit hordozni. (Ugyvan a szélső baloldalon)

Az állami feladatokhoz államivá tenni a nemzetnek organisatióját (Ugy van a szélsőbaloldalon) és mindjárt nem lehet meg az egyensúlytalanság az igények és erők közt. Nem lehetséges, hogy Magyarország saját költségein kívül Ausztria költségeit is hordozza közvetett uton. (Ugy van! a szélsőbaloldalon) Nem elég gazdálkodni, hogy azon öszszegyek, a melyeket a állam szervezetre kellene fordítani, az legnagyobb részben megfenekeljenek a Lóthán túl a közpügyi intézmények mellé. (Ugy van! a szélsőbalon.) és nem elég gazdag Magyarország — ezért kell a személyeket eltávolítani — arra, hogy az önk politikai bűneinek bíráját is megfizesse. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Tadom, azt fogják Önk mondani — már említette is a miniszterelnök ur — csak az kellene, hogy még több complicit legyen, ez a helyzet, a melyben most Európa él, nem tűri meg.

Hát én ellenkező nézetben vagyok. Európának ma két veszedelme van. Egyfelől az orosz támadás és másfelől a socialismus.

Ha Ausztria és Magyarország, vagy egész Európa az oroszszal szemben a kérdés megoldásánál azt akarja, hogy az a Konstantinápoly felé el legyen zárva; egy biztos és erős őrzőre legyen bízva azon kapu, melyen át a Dunán Konstantinápolyba lehet jutni, úgy Európának, mint Auszriának érdekében áll, hogy Magyarország ezt a saját nemzeti jelleggel bíró állam legyen; mert minden más j-lel, a mi nem magyar, az nem vonja maga után consequentiát, hogy egyszerűen oroszellen legyen. Ép ezért t. ház! meg vagyok győződve, hogy Magyarország állami életében adni azt állami életében fejleszteni, a nemzeti jellegnek a társadalom és államban való kifejtését és minél helyesebb és hatékonyabb tételét nemcsak a mi érdekeink kíván

AZ „ELLENZÉK” TÁRCAJA.

1887. január 22.

Becsületből.

Angolból fordította: Amica.

IX.

(Folytatás.)

(16)

— Nem tudom, ő mentette meg az életemet, tehát legtöbb joga van hozzá. Nem gondolom, hogy igazam van?

— Lily, szeretted?

— Minő kérdés! Nem szeretem. Bőségesen elég ha egy időben az egyik testvér szerelmén. Olyant képzelni, hogy valaki szerelmes legyen Chichester urba! Ő megmentette az életemet, a saját élete kockáztatásával. Ha házasságra lépek vele, azt csak hálából teszem és semmi más érzelmből, de arra kérék, hogy ezt ne mond meg neki.

— Lily, szeretsz-e más valakit?

Szemei felragyogtak.

— Van még több kérdeznivaló? Meta, szeretném ha nem bámulni úgy rád. Milyen sok boldogságot beszélhet az a Nigel veled, hogy ilyen ostoba eszméket verjen a fejébe!

Azt gondoltam, hogy több eszed van.

— Én pedig azt gondoltam Lily, hogy van szíved, válaszolam szomorúan a Dale Harry reménytelen szerelmére gondolva.

Két hosszú unalmas nap tölt el imét; a Nigel testvére jobban volt, és ő azt írta, hogy pár nap múlva visszatér.

Mindnyájan a szalomba ülünk, mindnyájan el voltunk foglalva, kivéve Jackot, ki most is az „Álom” fedelzetén volt. Esős

reggelünk volt, ez volt az első esős nap mióta East Cliffe jöttünk, s a vízszint többet zúgoltunk mint amennyi a méltányossággal összefért.

A villás reggelin túl voltunk, és ismét a szalomban foglaltunk helyet.

Mildred néni, ki a hideget még a nyári napokban sem alhatta, tüzet parancsolt, a kényelmesen elhelyezkedve ott ült a kandeló előtt, kedvenc foglalatosságával, piros és fekete csikó harisnyát kötve fának. Lily hallgatag volt; a tüzhely második oldalán egy hinta széken ült, és olvasott, vagy úgy tett mint ha olvasott volna, mert a kezében levő könyvnek a lapját ritkán fordította s szemei gyakrabban néztek a tűzre mint a könyvre.

Dale Harry az ablaknál állott s kinézett. Én Nigelnek írtam néhány sort, s azon kilátás felett hogy nem sokára látom örömmel voltam eltelve.

Derül az idő; nézve a szivárványt a tenger felett. Ugy-e örül? mosdó Harry Lily felé nézve, ki örökösen válaszol.

— Nem, nem dörölgök, nekem tetszik az igazi esős nap; én csak a vihart és a zápor esőt gyűlölöm.

Harry közelebb ment, s a tüzhely előtt állva Lilyre nézett. Hosszas tekintete alatt a Lily arca kipirult.

— Ma rossz kedvű, mondá megnyerő lágy hangján; reggelizés óta nem is hallottuk a hangját.

— Olvastam, igazolta magát Lily röviden, szemeit egyszer sem emelve fel, ne hogy tekintete a Harry tekintetével találkozzék.

Harry kivette kezéből a könyvet.

— Miféle könyv ez? Hiszen, a lapokat sem vágta ki!

A Lily arca most már égett. Harry

szó nélkül adta vissza a könyvet s eljött

onoét. Én bevégeztem a leveletem; a zöldes színű tenger felett egy egy napsgár tört ki az oszlo felegekből.

— Némiképpen úgy gondoltam hogy jó lesz ha leveletem magam viszem le a postára s Donnak egy kis futkározást engedek Lily jöjj velem?

— Nem megyek, ma délután nincs kedvem sétálni.

Harry megfordult.

— Meta ha megengedi én szívesen elkísérem; aztán Lily felé nézve kissé keserűen azt tette hozzá „Nem fog egyedül maradni; Chichester ur jön fel a fasoron.

Nem kapott választ. A sötét szempillák egyszer sem emelkedtek fel a forró piruló orozákról.

Még azt sem árulta el, hogy szavait hallotta.

Mitűn Harry néhány pillanattal a testvérem lecsüggesztett fejét nézte hallgatva követett.

— Harry ez nem volt szép magától mondaná a mint az előszobába léptünk.

— Miért? Kérdé.

— Mindjárt megmondom. Nem fogom hosszasan várakoztatni magamra; egy perc alatt felöltözöm.

Az eső elmúlt, mindent nedvesen és átlátszóan hagyt; de a lágy szellő által hozott sóa tenger illatával megtelve hűvös volt és üde. Lementünk a faluba hol a halaszok hosszú csizmában s olajos bőr kabátban dolgoztak: a skomber halak érkezését várták minden órában s a part szélén azokra várakoztak.

A lovak feltévése után a Don nagy gyönyörűségére folytattuk a sétánkat.

Harry nagyon halgatag volt. Egy pár szor felnéztem az arcára de kifejezésével nem voltam tisztába.

— Nős? Kérdé végre, de olyan hangon hogy ez az egyetlen egy szó annyi mindent foglalt magában.

— Chichester ur nyilatkozott, jegyzém meg vontatott hangon.

— Ah, tehát már oda jutottunk!

Vajjon minő gondolatokkal tépődött amint összeszorított ajkakkal hallgatva ment mellettem.

— Az égre kérem Meta, tört ki a végére, hát nem tudja rögtön elmondani?

Én férfi vagyok, ne féljen attól hogy elérzékenyedem, vagy bolondot csinálók magamból.

De hangja és arca nagyobb felidulást árult el, mint a mennyit ő mutatni akart.

— Nincsen több mondani valóm.

— Mit? Hát nem kapta meg a választ? Kérdé majdnem parancsolólag.

— Nem, egy héteg nem akarja a választ hallani.

Harry keserűen nevetett, — Milyen idiota! Tegyük fel hogy én most bemegyek, s szerencsét próbálok; de, nem szeret ő egy cseppet sem, és soha sem fogja megtudni hogy mennyit szenvedtem általa.

— Harry ne feledje el hogy a testvéremről beszél!

— Boosásson meg! mondá, s arca egy pillanat alatt szelidebb kifejezést nyert; s aztán mintha magával beszélne azt tette hozzá: Ugy, tehát ez volt mi felett Lily ma reggel gondolkodott! Mindjárt gondoltam hogy az a kivágatlan könyv valamit jelent. — Vajjon tisztában van-e magával?

— Nem tudom, nekem nem mondta meg hogy mit fog válaszolni!

— De ha nem szereti is Chichestert, nem azt bizonyítja, hogy engem szeret; pe-

dig lássa Meta, néha azt gondoltam, hogy szeret és én őt oly végtelenül szerettem volna, és oly boldoggá tettem volna.

— Csitt! Miért beszél most erről Harry, amár a testvéremről beszéltem, és is azt mondom, hogy fog magá ó nálam önmagához sokkal méltóbbal találkozni.

— Nem soha! kiáltá tüze.

Félbehagytuk e tárgyat; de az ajtóban azt mondan:

— Harry, ne árulja el, hogy magával tudattam, talán jobb lett volna halgatnom.

— Bizhat bennem, válaszolá.

Chichester ur ott maradt ebédre Harry elkísérté Jackot este a yachtjához a függönyöket korán eresztettem le, s Mildred néni, Chichester ur, Lily és én egy párt wishtezt ültünk; ez volt Mildred néni kedvenc időtöltése. De Lilynek ez se nem állott a játékon; társának a legjobb kártyáit elrontotta, többször visszhívott, aztán elpirult és bocsánatot kért.

Mildred néni megszólította figyelme lentségért.

Chichester ur a Lily pártját fogta, mi csak rontotta a dolgot, mert midőn Lily annak a komoly szakkalás férfinak a tekintetével találkozott, ki őt feleségének hitte, reszketni kezdett, s olyan zavarban jut mintha egészen kiceleződött volna, s némi csud-közbe kérdé: „Mi lehetett ez a gyömeket?” s Lily főfájással mentte magát, pamlagra fektült, s arcát a világosság felől elfordítva az este hatra lévő részét hallgatva töltötte.

Midőn Chichester ur távozni készült a pamlaighoz ment, s jó éjt kívánva a halgatag alak felé hajolt.

(Folyt. köv.)

ják, hanem Ausztriának, Európának érdeke. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ot van másfelől a socialismus. Európának majd minden államban a szocialista pártok és áramlatok erősek, kemények, majdnem moudhatjuk, katonailag vannak szervezve, csak Magyarország területén, melyben nem talál a népesség közt fogakonyásra ezen socialis áramlat. S a mig mindenütt forr a vagyonosok, a gazdaság és államok vezetői talpa alatt a föld, csak Magyarország azon egyetlen hideg pont, hol nem talál a socialismus magának meleg ágyát. Magyarország már ezen jellegénél fogva azon forradalmak középette, melyeket a socialismus elő fog idézni, megköveteli és megkívánja — és Ausztriának, hol a socialismus oly erős, különös érdekében áll, hogy Magyarország hideg területén bizony egy biztos rendezett támponttal, melyből minden socialis törekvést és socialis forradalmat megfékezhesen. Már ez okból Magyarország állami életének fejlődése és a magyar nemzeti jelleg kifejtése egy szükség, a melyet Ausztriának is előbb-utóbb be kell látni. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Vagy azt hiszik, hogy a mint önként most eljutottak a fogyasztási zárvonal helyességének emlegetéséhez — a mi nagy közlekedés, mondhatni közlekedés az önálló vámtérletre — nem fogunk-e eljutni oda is, hogy ugy közgazdasági, mint anyagi szükséglet lesz a külön nemzeti hadsereg felállítás. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Legyen meggyőződve a ház, hogyha valaha Ausztria Magyarország háborúba megy Oroszország ellen, ez a háború, a mely vívati fog Európá keletének birtokáért, nem hadjáratban fog elődni. A hadjáratok egész sorozata fog egymás után következni és ezen hadjáratoknak akár sikere, akár balsikere, de a bekövetkezendő hadjáratokban való vígygyőzelem biztosítása szükségessé teszi, hogy az a katonai képesség, a mely a magyar nemzet kebelében van, önállóan kifejtésessé és önállóan kifejtve sokkal erősebb és olcsóbbá tévessék; (Helyeslés a szélsőbaloldalon) sőt szükségessé teszi, hogy minél nagyobb tömegek állítsanak az orosz nagy tömegekkel szemben, nagy tömegeket pedig nem lehet katonailag kiképezni és hadseroggé alakítani, hogy ha a hadi kiképzés az iskola és társadalom nem tűzi ki feladatát, az a hadsereg pedig, a melyet az iskola és a társadalom képez ki, az az őriási néphadsereg csak ideig-óráig lehet caesarismus hadsereg; (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) annak külön nemzeti jelleggel kell bírnia, azzal a jelleggel mint a nemzet és a társadalom, a mely azt kiképezi. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Igaz Magyarország elvesztette idejének és anyagi erejének nagy részét. Ugy állunk mi itt, mint a kik Európában anyagi existenciájukat elrontják és akkor vagyunk romjait összeveszik annak átmennek az újvilágha egy szabad államba maguknak szabad és jobb életet teremteni, a hol nincsenek azon előítéletek melyek őket tönkretették. — Így ez a nemzet is gyűjtse össze vagyonának romjait, csináljon magának e hazában a hol élne halnia kell új hazát, alkosson meg magának egy új jobb existenciát. De arra, hogy ezt a nemzet elérhesse szükséges, hogy a nemzet minden tagja biztosítva legyen arról, hogy az ő munkájának gyümölcsét nem fogja felemészteni állami nagyzás hibás politikának követelménye. (Helyeslés. Ugy van! a szélsőbaloldalon) Ezen azért bízom abban, hogy midőn az anyagi helyzet nyomorúsága annyira nyilvánvalóvá vált a nemzet előtt nem fog hazán és tudni fogja, hogy mit kell tennie, annál inkább, mert az egyszerű állati ösztön az önfentartás ösztöne is megszuga ezt. A szamos szigeten van egy madár úgy hívják hogy didonculus a mi galambunknál valmivel nagyobb, ennek a természete az volt hogy fészéket a földre rakta. A hajtóról patkányok szabadultak a szigetre, megaspordtak s a didonculus tojásait fiait megették és ezen madár természeti ösztönét követve, midőn észrevette tájának nagymérvű pusztítását, megszúnt továbbra is a földre rakni fészéket, hanem a fákra építette azt, Ugy a nemzet is reménylen jőzőn önfentartási ösztöntől sarkalva jövőjének fészéket oly magasra fogja rakni, hogy a jelenlegi rendszer férfiai nem fogják azt felérni. Tudom hogy a patkányok nem hagynak elegendő gazdaságot míg találunk benne fogyasztani valót, azért nem szavezom meg a költségvetést. (Élénk zajos helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Visszapillantás

a Berenczey-Bánffy párbajra.

A „Kolozsvár“ című lap jan. 17. és 18. számában megjelent párbaj leíró legkevesebb jóakaratu cikkét olvastam.

Egy pár napig figyeltem: ha vajjon báró Bánffy Zoltán, avagy a segédek nem lépnek-e fel igazságot szolgáltatni Berenczeynek? Hiába vártam.

Bámulok azon, hogy oly nagy lármát ütöttek báró Bánffy Zoltán ur párbajáról. Berenczey párbajáról, dacára, hogy sok volt, soha sem volt irkálás.

De miket olvasok! Báró Bánffy kér elgőzölt Berenczeytől egy oly dologért, melyben mint főispán alantós közege a városi rendőrökönkhöz folyamodott már. A sértés okául egy levelet említenek, mely nem tartalmazott egyebet, mint a báró Bánffy poliziális eljárását; hogy lehet tehát becsületértés egy uri ember becsületes eljárásának hiú leírása.

Berenczey nem akarván megvonni az

alkalmat ezen téves és szokatlan eljárásért br. Bánffytól — az elégtételt, dacára, hogy ezen úgy már a rendőrség elébe lett vité, mégis megadta.

De úgy látszik, a „Kolozsvár“ még a becsület-kérdésekből is pártkérdest csinál, és úgy óhajtaná feltüntetni — pisztoly eldobás és hátfordítás — kifejtésével, mint-ha Berenczey egy kétes jellemű és multu egyén lenne.

Láttuk mi már Berenczeyt, legjobban tisztelt barátja előtt összefott karral kiállni a célzó pisztoly előtt, azt hiszem, hogy most is mindkét célzást így állotta ki. — Ha van hibája Berenczeynek, az csak egy lehet: a becsületbeli túlzékonyság.

De lássuk a tényeket. Br. Bánffy főispán egy becsületbeli ügyben alantós közegéhez folyamodik védelemért, azon állítással, hogy Berenczey többeket az utcán inzultál. Mióta beszéltet saját személyéről többes számban; és inzultus-e, ha valaki köszönti?

Berenczey nem kifogásolta ezen eljárását és alkalmat adott az elégtételadással helyrehozni Bánffynak az elkövetett hibáját.

Bánffy segédekét és nem tanukat küldött Berenczeyhez, holott ez már a párbaj szabályok értelmében megtisztelő jel, mivel a ki kiállni, de verekedni nem akar, az tanukat küld.

Berenczey és segédei nem szóltak egy szót sem cselekedtek; báró Bánffy segédei kiabáltak — hogy löj — másodszor felszólítják a pisztoly kézbeadásával, hogy most löjje — br. Bánffy kiáltja: most le fogom löni.

Hja bizony a halál torkában lehet megismerni a gavallért!

Ha áll azon állítólagos hír, hogy br. Bánffy nem akart löni, miért kiáltotta, hogy lefogom löni; ebből kitűnik, hogy löni akart mert br. Bánffyról, mint uri emberről nem tétélezhető fel, hogy valótlant mondjon.

Ha esetleg csakugyan hátat fordított volna br. Bánffy Berenczeynek, ez önmagában hiányt és rossz izlést tanusít részéről.

Bámulhatni a segédek, hogy miért nem szólították meg ezen izléstelen eljárásáért br. Bánffy Zoltánt.

Megvárható tehát br. Bánffy főispán urtól, hogy ő személyesen avagy segédei által nyilatkozzék ezen sértő és helytelen tudósítás ellen.

My. J.

Nyilatkozat.

Tisztelt Szerkesztő ur!

A br. Bánffy Zoltán főispán ur és közöttem lefolyt párbajról a „Kolozsvár“ című lapban engem megbélyegezni célzó tudósítás jelent meg, mely az egész ország sajtóját megjárta.

Hinni akarom, hogy br. Bánffy Zoltán ur segédei nem állanak solidaritásban ezen közleménnyel.

Helytelennek tartom ugyan lovagias ügyekben a polemikát, de kénytelen vagyok ily téves és rosszakaratu közleménnyel szemben ezt tenni. Ha br. Bánffy Zoltán ur nem nyilatkozik mit nem képezlek, kénytelennek érzem magam, szeplőtelen becsületem elleni eme célszatos eljárás ellenében — becsületbírság elébe vinni az ügyet; mivel ezt tisztázni igen — de fogásokkal előltni nem lehet. Erre nézve a szükséges lépéseket megtettem. Kérem ezen nyilatkozatomat tudomásul venni, melyre mindazon lapokat is kérem, melyek ez ügyről tudomást vettek.

Kolozsvár 1887. jan. 22.

kész hiva

Berenczey István.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, január 22.

— **Kossuth Lajos** nagy hazánkfiát legujabban — mint nekünk írják — Eger város képviselő testülete is nagy lelkesedéssel között diszpolgára választotta meg. A megválasztásáról szóló jegyzőkönyvi kivonat dispeldányát már el is küldötték a nagy hazáfiának.

— **Bíró kinevezés.** A hivatalos lap legujabb száma szerint a király kinevezte járásbíróvá a köhalmi járásbíróvághoz Végh Albert dícső-szentmártoni albirót; albiróvá pedig a tordai járásbíróvághoz: Bán Ferencz ersébetvárosi törvényszékijegyzőt.

— **Kettős esküvő.** Póvá Vajna Elek ügyvéd és m.-osasztrve birtokos házánál e hó 25-én érdekes családi ünnepelel lesz. E napon tartja ugyanis esküvőjét dr. Szabó Lajos marosújvári bánya orvos az ügyvéd ur Mari és Vajna Miklós m.-ujvári bányatiszt pedig Katalin nevű leányával. A szép frigyre áldást kívánunk!

— **Zichy Jenő gr.** mint egy bécsi lap értesül, nyílt levelet intézett belvárosi választóhoz, melyben tudatja velük, hogy nem vállal többé képviselői mandátumot visszavonul a főrendiházba.

— **A décsi rablógyilkosság** áldozata, Keresztési Sándor, zálogházi tisztviselő tegnap éjjel, 2 óra után meghalt. A rablógyilkosság tettesei még nem kerültek kézre. A budapesti lapok tévesen jeleztek ma ideérkezett számaikban, hogy elfogattak. Az áldozatnak holnap délután lesz a temetése. Keresztési Sándor esete mindenütt a legnagyobb részvételt kelti. A vizsgálatot a décsi törvényszék részéről Papp Párkás bíró vezeti. Segítőegére lesz nehéz munkájában Debrecei Sándor, csendőrsze-

zető, ki — miután a vidékről, hova a gyilkosságot megelőzőleg ment — visszajött s így teljesítheti a csendőrpáncsnokság időközben indírtaként tett megbízatását.

— **A vallás- és közokt. miniszter** Szakács Károly nagyszombati tanítót és Nehéz Vilma ugyanottani tanítónét jelen állomásaikon véglegesen megerősítette.

— **Előkészületek hadjáratra.** Nem telik el egy nap se, mely n a hozna valami háborus készülődésről szóló hírt. Így a n.-várdi Szabadság ma érkezett számában a következőket olvassuk: Különös hírek keringek pár nap óta Nagyváradon s e hírek mind az osztrák-magyar-orosz háboru eshetőségével vannak összekötve. Beszéltek a városban, hogy mihamar több ezred katona fog Váradon keresztülvonulni s a variáció kedvéért egyesek azt is állították, hogy ez átvonulás az éj sötétében, az államvasútságon már meg is történt. Szó volt arról, hogy a nagyvárdi mészárosokkal 8000 ember számára szállítandó husi ánt a katonai kincstár szerződést kötött, még pedig oly kikötéssel, hogy a hus pár nap alatt szállítandó. E helyen említjük még meg azt a tényt, hogy egy nagyvárdi gabona-kereskedő, a kinek nagy menai-ségű zabkészlete van, sürgőnyileg temesvárra hívták, a hol ugyanis 150,000 méter-mázsza zab szállítására kötött szerződést a hadtestparancsnokság.

— **Arad város képviselőtestülete** egyik mult évben tartott közgyűlésén elhatározta volt, hogy hazai történelmünk új korszakának három legnagyobb alakja: Kossuth, Széchenyi és Deák arcképeit a városház nagytermébe kiállítja. A polgárság áldozatkészsége lehetővé tette, hogy Kossuth és Deák arcképeit megszerzezzessenek — mint értesülünk — Salacz polgármester azért fáradozik, hogy Széchenyi-arcképe is minél előbb elfoglalja helyét a nagy korfarsakéi mellett.

— **Gyermek-bál.** A nagy-enyedi szegény iskolás gyermekeket segélyző egyület saját pénzátára és a helybeli polgári-iskolai könyvtár javára f. é. február 12-én a régi városháza termében gyermekbált rendez. Bálgányul sikerült Kowrig Tivadar-né ó ngt. megvenni. A rendező bizottság elnöke: A t z é l Béla, kir. orsz. feigintézői igazgató.

— **Az erdélyi határszéli ipar** az E. M. K. E. kezdeményezése következtében örvendőtel fellendülést vett újabbban a brsói Áruközvetítő iroda megbízottja Csorba Samu egy minden szakmába vágó terjedelmű mintá gyűjteménnyel ma városunkba érkezvén, az „Erzsébet“ szálloda 1-ső számú termében kiállítást rendezett, s azokra megrendeléseket elfogad. Különösen megemlítendő, a gyapjú szövetek, posztók, pokróczok, finom kockás posztó szőnyegek, len árúk u. m. asztalneműek damast és nyűstösök, törülközők, pamut vásznak, férfi és női mosoruha kelmek, finom uri kalapok, bőr neműek u. m. talpok; kikészített borjú és tehén bőrok, fekete és barna színekben, kötél és zsinór neműek, fa-árúk u. m. hor-dók, csapok, kulacsok, nádszékerek, asztalos szerszámok, kosárművek, gazdasági szeker-ek, szappan és fagygy gyertya (stearin) gyártmányok, liqueur, papírok, író és csomagoló, kékfóto árúk, stb. ösmert solid minőségekben. Itt időzése csak rövid időre terjedhet legtovább e hó 26-ig, s mindaddig naponta, reggel 9-től 12 óráig délután 2-től 6 óráig megrendeléseket elfogad.

— **A kaszinóból** Nagy-Szebenben — mint a Tagblatt írja — jén. 24-én fog megtartatni a „Római Császár“ helyiségében.

— **Ifjusági bált** rendeznek e hó 22-én Erzsébetvárosban. A mulatság tekintve az előzményeket igen sikerültnek és fényesnek ígérk, s hiszik, hogy jóvédelmevesenyezni fog az előbbi években rendezett bál-
lok jóvédelmeivel. A rendező bizottság élén br. Apor Zoltán kir. törvényszéki bíró áll.

— **Udvari bál Bécsben.** A csőtörtőkön tartott udvari bál fényes lefolyású volt; nagy meglepetést okozott ezáltal a toilették ritka pompája; sokat csodáltak különösen a királyné, Izabella főhercegné, továbbá Esterházy hgnő, Zichy és Hunyady grófnők öltözékéit.

— **Móricz Palya** megint abba a helyzetbe jutott, hogy szabadon élvezheti a honatjai örömeit. Ugyanis újvidéki várcsa a csőtörtőkön tartott választás alkalmával mintegy 80 szavazattöbbséggel Palyát választotta meg képviselőjévé az ellenzéki Hadzsin Lázárral szemben. A mint írják Palyának sok pénzbebe került ez a dícsőség. De hát neki, ha egybebe nincs is, pénzé annyi van mint a polyva. Így aztán könynyű a dícsőség! Hogy is mondja Grenisó? „Pénze ha van, mindene van.“ A bion!

— **Az angol iskolai életéről** tartott csőtörtőkön este felolvasást Pulesky Ágost orsz. képviselő a budapesti angol körben; olvasása elején elmondja, hogy ő maga is járt Angolországban iskolába. Míg nálunk a szülői szükségessé tanuló-helynek tekintik az iskolát, addig Angliában nevelési hely az, hol az ifjak sporttal s más mulatságokkal is foglalkoznak. Az angol iskolákban meg van már az önkormányzat formája is. Angliában kölesönös vádaskodást nem történnek. Az ily nevelésmód képezi ki az angol gentlemant.

— **Egy asszony sajtópőre.** Meizner Julia, egy dunántúli év. ref. lelkész neje, mint az „Egyetértésben“ olvassuk, sajtópőrt indított a „Budapest“ oz. néplap ellen, melynek egy híre, nevezett nő nevét bizonyos mérgezési bünyűgyel hozta kapcsolatba. A sajtóügyi végtárgyalást ez érdekes ügyben a jövő hónap elején fogják megtartani. A vizsgálatot Czárán István bíró vezeti.

— **Jubileum.** A budapesti joghallgatók-segítő egyesülete ez évben üli meg fennállásának 25-ik évfordulóját s a jogasság körében nagy mozgalom indult meg e jubileum megünneplésére. — Érdekesnek tartjuk ez alkalommal megemlíteni, hogy a segítő egyesület negyedszázad előtti elnöke, Szilágyi Dezső, a tudós tanár és képviselő volt és hogy az egyesület főnállása óta rendezett jogászbalok eddig mintegy 38 ezer fírot jóvédelmeztek a jótékony célra.

— **Bíróhió tanárt** az osztrák urak házának új tagját kinevezetése alkalmából, halgatón midőn a tanterembe lépett szívélyes ovációkban részesítették.

— **Az új országház.** A miniszterelnök a képviselőház szerdai ülésén jelentést tett az új országház építésének jelen stádiumáról. E szerint a telket már teljesen átvették a régi tulajdonosoktól s az építkezési irodát, kofaragó műhelyt, kovácsműhelyt és csementlaboratóriumot már fölléptették. A vízvezetékű műveket már áthelyezték máshova s a költség 40 százalékját a főváros fizette. — Az eddig engedélyezett 1. 600.000 frtból 44.663 frtot költetett el az új országházra.

VAROSI HIREK.

— **A kolozsvári ügyvédi kamara** ma tartotta meg ez évi rendes közgyűlést. A gyűlés iránt rendkívüli érdeklődés nyilvánult. A gyűlés főtárgya a tisztújítás volt. — A délelőtti gyűlés folyamán Bokros Elek kijelentette, hogy az elnökségre nem reflectál, s magát kandidáczióból kihagyatni kérte. A szavazó c. edülák beadására zárbatáridőül délután 4 óra tűzöttet ki. Lapunk zártáig a szavazás eredménye még nem lett kihirdetve.

— **Moldován Gergely** egyetemi tanár, román nyelvi és irodalmi előadásait a legközelebbi hétfőn 11 órákor, kezd meg a 8-ik számú tanteremben.

— **Felolvasás.** A külvárosi földészek a kúlmagyartozai olvasó körében tegnap este Petrány József tartott felolvasást „A földészek erkölcséről.“ Az olvasó kör helyisége egészen megtelt hallgatósággal, mely a felolvasás érdekes fejtegetéseit nagy figyelemmel hallgatta, s bevégezével élénken megéljenzte. A rendezőség részéről Kondász Ferencz helyi gazdasági egyület titkára a hallgatóság zajos éljenzése között mondott köszönetet az élvezetes és tanulságos felolvasásért. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy ugyan ezen tárgyról ma este a hidelevi olvasó körben fog felolvasást tartani az említett felolvasó.

— **Új tudor.** Kovács Mózes, orvosnővendékét, a helybeli egyetem volt, tehetséges hallgatóját ma d. e. avatták fel a gyógytudományok tudorává.

— **Korcsolya estély** lesz a sétatéri tavon vasárnap, fényes világítás mellett. Az estély, melyen katonazenekar játszik, 6 órákor kezdődik s 8 ig tart. Résztvevősek belépti díjat nem fizetnek; nem résztvevőseknek bementi díja: 50 kr. A vasárnap dében szokások katonai zene ezuttal az estély miatt elmarad.

— **Tanfolyim hirdetés.** A kolozsvári államilag segélyezett ipartanműhelyek géplakatos szakosztályán, a főtér iparosok házában levő tanteremben, 1887 fbr. 1-jétől három havig tartó gépkezelők és fűtők tanfolyama fog megyni heti 2 órá. Előadó: Judik József gépész-mérnök ur. E tanfolyamban részt vehetnek mindazok, kik kovácsassággal, lakatosassággal, vagy gépkezeléssel és kazánfűtéssel már foglalkoztak vagy gazdaság tekintetében e tanfolyamot hallgatni óhajtják. Tandij havonként 2 frt. A magokat főlvetétni kívának alolirtuál jelentkezzenek. Kolozsvár 1887. jan. 22-én.

— **Keménygyűlés** volt ma d. e. a Kurta-Szappan utcában. A gyorsan ki-szállott tűzoltóságnak sikerült a tüzet eloltatni.

— **Kedélyes czellengő.** Egy szt. lászói illetőségű egyén, ki különben a szamosújvári országos feigintézet volt tagja, tegnap d. u. szállás keresés végett jelentkezett a rendőrségnél. A rendőrséget meghatotta az illető ur szállástalansága s egyéb alkalmas helyiség hiányában dologháza szállásolta el a volt feigyenget.

— **A kolozsvári kereskedő** ifj. daleyet választmányta a febr. 13-án tartandó tánczál egybekötött daleyetli sikerén fáradozik s — mint halljuk — ez alkalomra műkedvelők közreműködése is fogja a műsort érdekessé tenni, s hisszük hogy az estély sikerülni fog.

— **Rézegzen hajtott** végig a Hid utcán egy helybeli berkocsi tulajdonos kocsisa. Feljelentés tételvén ellene, meg fog büntettetni.

— **Közösnet nyilvánítás.** Benigni Sámuel ur, a jótékony ágáról s áldozatkészségéről annyira ismert nemeskeblű hazafi, nagylelkűen emlékezett meg a kolozsvári színházi nyugdíjról, amennyiben kizárólag a kolozsvári országos nemzeti színházi nyugdíj-alap gyarapítására 50 azaz ötven o. é. forintot volt szives adományozni. Szentén ily értelemben adományozott egy nevét elhallgatni kívánó műpártoló hazafi 10 az az tíz o. é. forintot. Továbbá Weiss Jakab ur bírói nagykerekedő szintén 5 azaz öt o. é. forintot volt szives a kolozsvári országos nemzeti színházi nyugdíj-alapra adományozni. Fogadják a nagylelkű adományozók, nyugdíj-választmányunk hálás köszönetét. Kolozsvár: 1887. jan. 22-én Sándor József v. elnök, Szentgyörgyi István v. jegyző.

MŰVÉSZET.

* **Nemzeti színház.** A 60-as évek kedvelt operettje „Dunán apó és fia utazása“ hozott össze nagy közönséget tegnap este a nemzeti színházban, míg csütörtökön „Stradella“ Flotownak e bájos, könnyed zenéjű operája, melyet Müller karnagy olyan precíze tanított be: majdnem üres ház előtt adatott. Nem akarunk Kolozsvár közönségének izlésére vonni következtetést e körülményből, csak azt hisszük: az utóbbi operai előadások lanya látogatottsága meggyőzhetne az igazgatóságot az opera tartatatlanságáról szinpadunkon. És ebben nem a közönség hibás, mert pár évvel ezelőtt az opera volt a legkultiváltabb műfaj a reportoiren s azóta magasabb zenei értéke és izlése nem oszappanhatott meg. Mi az előadókban találjuk a közöny okait. Stradellában is meggyőződünk arról, hogy Hegedűs, Mezei és Kápolnai kivételével nem képes a társulat operában megállni helyét s még a kar kitűnő volta sem képez enyhítő körülményt, ha a magánénekesek nem képesek vonzerőt gyakorolni.

Dunanan felelevenítése nem volt hálátlan gondolat; mert a szereplők discret játéka ellensúlyozta a libretto sokszor izetlen-ségekig menő tartalmát — Offenbach kellemes zenéje pedig most is elég élvezetet nyújt a meghallgatásra. A szerepek egytől egyig jó kezekben voltak s a közönség folytonos derűltség közt tapsolta Serédit, Láng Etelt, Hegedűst, Megyerit és Mezeit.

* **Baloghné urasszony** holnap esti 4-ik vendégjátékára hívjuk fel a közönség figyelmét. A „Vereshaju“ népszínműben lép fel, s a czimzserop egyik legkedveltebb s legjobb alakítása.

* **Láng Etelnek** színházunk szép hangu alt énekesnőjének lesz jutalomjátéka hétfőn „Orpheus“-ban Offenbach szépzenejű operettjében. Láng Etel az színházunknál, ki nélkül alig képzelhető el egy jó zenei előadás s méltán megvárhatja a közönségtől, hogy jutalomjátékán pártfogása által az igazi érdemet megjutalmazza.

* **Csóka Sándort**, színházunk jelenlegi igazgatóját táviratilag kérte fel a Mármaros szigethi v. tanács, hogy ápr. 1-től, tőlünk megválva, vegye át az oitani színház igazgatását. Csóka ur elfogadta a meghívást.

* **Ivánfi Jenő** hosszú betegsége után f. hó 28-án pénteken lép először szinpadra, Shakspeare „Roemeo és Julia“-jában Juliát Gerő Lina játssa. Rajtok kívül részt vesznek még az előadásban: Szentgyörgyi, Megyeri, Kazaliozky, Krasznai, Krasznainé, Körösiné.

* **Sembrich Marcella**, egy nálunk még ismeretlen nagyhírű énekesnő diadalának volt tanuja csütörtökön a fővárosi vigadótermében összegyűlt nagy közönség. A művésznő bámulatba ejtette a közönséget különösen ritka szép egyenletes trilláival, nagy tökélyű koloratúrájával. Patti szereplése óta nem volt a fővárosnak érdekesebb vendége Sembrich asszonynál s kedden tartandó bucsuhangversenyére aligha elég tágas lesz a fővárosi vigadója.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 94-ik szám.

Kolozsvárt, 1887. január 23-án.

A VERES HAJU.

Népszínmű 3 felv.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS

BARTHA MIKLÓS.

NYILTTER.*y

Új zongorarakttár.

(Főtér 13. Weselényi háza.)

Raktáron a legkitűnőbb szerkezetű bel- és külföldi zongorák kaphatók a legolcsóbb árak mellett. Bösendorfer-féle concert zongorák, pianinók, rövid szárnyzongorák, (Stutzfúgel) (Piccolo) vannak raktáron nagy választékban. Több mint 7 zongoragyár van képviselve.

Zongora javítások, ugyszintén hangol-tatások elvállaltatnak. Régi zongorák kicseréltetnek.

Kiváratra zongorák bizonyos havi díj mellett bérbeadatnak.

Raktáron megtekinthető mindennap délelőtt 10—12-ig, délután 2—5-ig.

A közönség szives látogatását kéri.

Keller Gábor

zongora tanár.

Kiválóan előnyös házladás.

A Széchenyi-téren 30. h. sz. levő Regius féle ház és telek előnyösen eladó, a kik reflectálnak egy szép fekvésű tégas és a kis Szamos mentén levő telekre, azok értekezhetnek tulajdonos Regius Károlyal. Középkapu Szappan-féle ház nál.

*) Ezen rovat tartalmáért nem vállalunk felelősséget. Szerk.

Hirdetések.

Sz. 51—887.

Arverezési hirdetmény.

A városi k. bíróságnak 6319. szám alatti végzése folytán a Steinberger Manónak a Löwinger Sándor elleni 325 frt 50 kr. ügyében felülfoglalt Kampl Salamon részére lefoglalt és 547 frtra becsült butorok, képek és rúfák elárverezésére határnapul 1887. évi Január hó 31. délután 3 óra tüzetik ki alperes lakására (Óvár Trandafir-ház, miről felek értesítettek).

Kolozsvárt, 1887. évi január. hó 15-én.

SZABÓ KÁROLY,
k. b. végr.

A kolozsvári első huszfogyasztási szövetkezet

1887. január hó 19 én megalakult és az alapszabályok elfogadtattak.

A tőkegyűjtés részjegyek kibocsátása után határozott el. A részjegyek darabonként

10 forintjával boesáttatnak ki.

Az aláírások eszközöltetnek köznaponként délelőtt 9—12 óráig a Kolozsvári Leszámitoló bank helyiségében (Bel szénuetca 3-ik sz., a Nemzeti szálloda mellett), hol bővebb felvilágosítást ad

Kolozsvárt, 1887. január 20-án.

(1—8)

Az igazgatóság.

A csodeljárást a mai napon a kir. törvényszék ellenem megszüntetvén,

Van szerencsém a n. érd. közönség becses tudomására hozni, hogy

férfi-divat üzletemet

a mai napon megnyitottam.

A n. é. közönség tapasztalt pártfogását kéri

Kolozsvárt, 1887. január hó 21-én

SZONGOTT GERŐ.

43. (2—4)

HOFER M. JÓZSEF

női divat- és pipere raktára Kolozsvárt, főter Szathmáry-ház.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, hogy a

FARSANGI IDÉNYRE

üzletemet minden-mű

BEL- ÉS KÜLFÖLDI VÁLOGATOTT DIVATOS

árukkal elláttam, s a legnagyobb választékban kaphatók:

Atlasz, surah, satin, merveillen és Ramasche selyem ruhakelmék minden színben.

Legújabb csipke szövetek, ahoz való széles volánok, ugyszintén keskenyebb csipkék, — melyek közül különösen kiemelendők valódi Lyoni selyem, himzett gázgyöngyös és gyöngyözött túll- és gázé csipkék.

Többféle gyöngyruhadiszek, világos szín, u. m.

fehér, krém, kék és rózsaszín tolprémek és selyem Plüchek.

A legújabb színekben Gáz, Creppe, Illusion és Tarlaton kelmék, Battis, Moll és Creplisek.

Belépők, cipők, fächerok, virágok izlásteljesen összeállított garnitúrák és egyes buquettek, toll, fűzők, coafurek és fómassenek.

Glassé és selyem késztyúk minden színben.

Legújabb ruha dísz és nyakéktőszalagok.

Gyöngygallérok, rüssök, hajdiszítók, valódi parfümök és számtalan egyéb kellékek.

A legújabb hosszú miederekből gyári raktár.

MINDENMŰ

Tarlatán és selyembáli ruháknak a legújabb divat igényeinek megfelelő előállítását elvállalom.

A n. érd. közönség b. pártfogását kéri

teljes tisztelettel:

HOFER M. JÓZSEF.

Videki megrendeléseknél a ruha előhozának mértékét és egy minta derék beküldését kérem.

37. (4—x)

Következő huzás már f. év február hó 1-én!

Minden sorsjegy állandó értékkel bír!

Igen előnyös játéktérve folytán, mely 50 évre terjed, minden sorsjegy törlesztés sorsolás után 10 forinttal fizettetik.

Ilyen sorsjegyek a napi árfolyam szerint nálam mindenkor kaphatók.

EZ

É V B E N

három nagy huzás!

február hó 1-én 100,000 frt,

junius hó 1-én 200,000 „

december 1-én 100000 frt főnyereményekkel!

Mai árfolyam circa 8 frt 75 kr. darabonként.

HUTFLESZ KÁROLY.

DEBRECZENI ELSŐ ORPHEUM TÁRSULAT.

Utolsó előtti előadás.

Kolozsvárt, a „Pannonia“ szállodában ma, Szombaton, január hó 22-én

első debreczeni „Orpheum“ társulat

előadást tart.

A TÁRSULAT TAGJAI:

Nők:

Mezeyné — Székely Stefánia soubrette.

Beregi Lisska, a budapesti „Somossy Károly“-féle Orpheum magyar énekesnője.

Lange Elsa, a bécsi „Danzert“-féle Orpheum opera és operette énekesnője.

Rogré Terézia, a bécsi dal és chansonette énekesnője.

Férfiak:

Mezey János, jellemalkító.

Vári Kálmán, népszínmű-énekes a kedélyes apa.

Bergmann A. jellemkomikus.

Monsieur Francois de la Croix, a londoni „Alchambrá“ zenebohóca.

Karmester: Klár József és Garzner Károly.

Kezdeté 7 és fél órakor.

Holnap, Vasárnap utolsó előadás új műsorozattal

Hölgyeknek fontos!

FARSANGI IDÉNYRE

béli ruhák megrendelhetők 20 forinttól felfelé a legjutányosabb árban

BETEGH PÉTER

női pipere kereskedésében Kolozsvárt, főtér (Takarék-pénztári épület.)

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönségnek szives tudomására juttatni, hogy a jelen farsangi idényre a legújabb béli töltekhez tartozó bel- és külföldi virágok (darab és garnitúrákban), Gásirok, Grandin, Creppe, Illusion, Tullanglais, Tarlatán, Moll és Creppelise szövetek, fehér, fekete és színes Atlasz, Surah és Merveille kelmék, béli belépők, tollak (minden színben), legyőzők, keztyűk, miederek, szalagok, csipkék (minden szín és szélességben), fehér, fekete atlasz és brüner topánok, gyöngydiszek, fejékek, Rüscheek, Korek és uszályos szoknyák, valamint a szakmába vágó még számtalan elő nem sorolt különlegességek.

Ruháknak elkészítését a legutolsó divat szerint egy ruhaderék és elő-hossza beküldése után felelősség mellett elvállalom.

Mídon ez alkalommal a n. é. közönség becses pártfogását kérem, nem mulaszthatom el említés nélkül, hogy előnyös bevásárlásom folytán az elősorolt cikkekkel feltűnő olcsó árban szolgálhatom.

Miederekből és muffokból gyári raktár.

Színházi- és sirkoszoruk legnagyobb raktára.

Batis- és len himzésekkel gyári raktár.

27. (5—x.)

Tisztelettel BETEGH PÉTER.

Bazilika sorsjegyek.

Huzás már 1887. év február hó 1-sőjén

o. é. 100,000 forintnyi főnyereménnyel.

Ezen sorsjegyek különös kedvező játéktérvel bírnak és a legközelebbi huzások:

1887. évi Juniuss hó 1-sején 200,000 forintos főnyereménnyel,

1887. évi Deczember hó 1-sején 100,000 „

valamint 5000, 3000 és 2000 frtos nyereményekkel fognak történni.

A huzások egész 1936-ig tartanak és azon előnyt nyújtják, hogy egy sorsjegynek a legkisebb, 6 frttól 10 frtig emelkedő nyereménnyel való kihúzása esetében a birtokos a nyeremény szelvényt megtartja és azzal a további nyereményhuzásokon is részt vesz.

A nyeremények adómentesek és 2 hónappal a huzás után a központi állampénztár által kifizettetnek. Tekintettel azon előnyökre, ezen sorsjegyek a tőkegyűjtést kedvelő közönségnek megvételre különösen ajánlhatók, annyal is inkább, mivel ugyanazon nyereménykilátást nyújtják, mint a drága sorsjegyek és most nagyon olcsón szerezhetők be.

En, Boér Sándor Kolozsvár, Főtér 7. szám, ilyen sorsjegyeket a budapesti (1 millió forint befizetett alaptőkével bíró) „Magyar általános takarékpénztár részvénytársaság“ által törvényszerűen kiállított részletívek, valamint letétjegyek alapján adok el és pedig részletív alapján:

3 darabot fizetendő 28 havi részletben 1 á 1 frt 20 kr. | 10 darabot fizetendő 33 havi r szletben á 3 frt 30 kr.
5 „ „ 33 „ „ 1 á 1 „ 70 „ | 25 „ „ 33 „ „ á 8 „ 30 „

Letétjegyek alapján pedig a legkedvezőbb feltételek mellett.

30 (2—3)

Boér Sándor.